

**THẦY TRẦN VĂN LỘC:
MẤT NGỒI NGÀY XƯA**

*(Anh em chúng con trân quý tình cảm của thầy dành cho ba con.
Chúng con chân thành cảm ơn.)*

Tháng 6 năm 2010. Ba tôi đột ngột rời bỏ cõi đời. Ba không buồn chuyện lo sợ, ba tận tâm tận lực làm mọi việc nhưng không dám dò điếu gì bởi ba nghĩ rằng sống dung hòa của ba là tài sản lớn nhất để các con gìn giữ noi theo.

Ba thắp nhang bàn thờ tiên khấn: ôn mạng rước ba đi. Ba dặn mọi trẻ con còn thiêu cho anh xe thồ chèo ba đi ăn đám cưới. Ba túc trực lên chùa Linh Sơn chào tiếp biệt thầy Minh An, thầy Viên Nhàn để lời cầu nguyện.

*Khi còn sống đừng xem mình ruột thịt.
Vinh biệt đi để tâm hồn con.
(Việt Trang)*

Ba khi nhìn các con đêm hôm vào thăm lòng cuội rười khuya đó, trong giấc ngủ ba lòng ngổn ngáo cõi trần.

Đám tang của ba hai đi bên bè thơ vắn. Nhóm Trà S n t ch c m t đêm thơ Nguyễn Tiêu tr c l T ch Đi n. M i ng i ngâm thơ của ba và nh ng bài thơ đi u tang; trong đó có m t b c thơ của thầy Trò n V n L g i riêng cho ba t ph ng xa đã l y c a chúng tôi nh u n c m t

*Th riêng
Bác đi trong lúc tu i già/
Cũng vui Bác nh ! Coi là cũng vui
Nói chao ôi! Khóc hay c i?
Còn chung trà cũ, m t ng i ngày x a...
(Tr n V n L)*

Ba và thầy Trò n V n L có nh u m i nhân duyên

Thầy Trò n V n L, dáng ng i cao l n, da ngăm, đ c đi m c a ng i x bi n Phan Thi t. Thầy là giáo s c a tr ng trung h c Bùi Th Xuân, ngôi tr ng n sinh duy nh t cao nguyên Trung Ph n n m trên ng n đ i cao v i t ng quét vôi h ng, ngói đ . Ba làm Chi H i Tr ng H i Ph Huyh H c Sinh c a tr ng trên m i năm

Thầy đ ng Yagut, song song v i đ ng Tr n Nh t Du t. Ngôi nhà g s n xanh nh t c a thầy n m c nh tr ng ti u h c Tr n Bình Tr ng, cô Liên, v thầy, d y đó. Đ ng trên b c c p cao g n c ng ph vào tr ng, thầy có th nhìn thầy v i ba đ ng tr c sân.

*R ng b t nhà mình c nh bên.
Thì chi đ ng đ c ng c đi lên.
Nhìn qua ch t thơ y lòng ngôi nh .
Ng nh i sao nghe ý đ m tình
(Vi t Trang)*

Ba và thầy, m t già m t tr nh ng chung tâm h n m m ng, lăng m n c a ng i yêu thơ và bi t làm thơ .

Ngày x a Đà L t tr i m a

*Bác mồi tôi đọc bài thơ mồi làm
Tôi khen, Bác mồi tôi rằng
Tay nâng quỳ bút ký ngang mồi tẩu ng
(Trần Văn Lữ)*

Ba nháp thơ trên tờ lịch, cuộn sổ đang; làm xong ba trang trống chép vào tờ giấy trống.
Thầy trống ba bài thơ viết trên trang giấy học trò với ngòi bút lá tre chòm mọt tím; chòm thầy
đẹp, bay bươm.

Trời Dalat mùa phùng tết phùng, khi trên căn gác Duy Tân ng Hiền của chú Lan Hình đọc Nhà
Làng, lúc ngôi nhà 12 Trần Nhật Duật... nhóm thơ Trà Sơn chia sẻ bài thơ mồi và viết. Ba nhòm
cậu thanh niên mồi in, vui mừng khi được khen, ba đọc bút ký trống bươm bài thơ đọc ý.

*"Tôi làm thơ trống ng mồi i thơ trống
Anh trong trống ng gồi i trống hòm tôi vang
Ngày xưa Gôi Đồi làng
Nay tôi có bươm ng mồi i chung mồi tẩu!"
(Trần Văn Lữ)*

Năm 1975, thầy văn là sĩ quan biệt phái nên phải đi học tập cải tạo ở quê nhà ng mồi và trở
và hai cô con gái nhỏ chòm qua bươm cẩu học.

Ng mồi đi tù chòm u nhòm u khòm n khòm. ng mồi và nhà gian nan không kém. Trống ng Trần Bình Trống
trở thành trời gia binh của và nhòm ng ng mồi đi học tập cải tạo. Trống ng có vài chòm giáo viên mà
hòm nôm là giáo viên Ngh An, Hà Tĩnh vào, trống ng ra; còn lồi là và lính Việt Nam Cộng Hòa,
mọt mình chăm con và thăm nuôi chòm ng nhòm cô Liên, chòm Tồi, chòm Xuân, chòm Mồi ng, chòm
Thỏ, cô Gồi, chòm Mai, chòm Hòa, chòm Tín Hoàng...

Tiền trống ng được trống bươm tem phiếu : gạo (hay bo bo, bươm mì) chòm ng 18 ký, 1/2 ký được ng,
250gam thơ t... có nhòm ng thơ không nôm trong tem phiếu mà mua chung rồi và chia lồi nhòm mì
chính (Bươm ng t), tiêu... mua xong và văn phòng của trống ng rồi cân đo đong đơm. Đôi khi trống ng
có viết, phải gồi nhòm nhà cô Liên gòm đó.

Ng i giáo viên b y gi khá b n r n: sáng lên l p, chi u so n bài hay h i h p, t i d y xóa n n mù ch . Tâm tr ng ng i v lính b t an b i có th tinh gi n biên ch do lí l ch c a ch ng và n u m t vi c là đ ng nghĩa v i vi c đi kinh t m i. Cu c s ng khó khăn nên tài s n trong nhà đ n đ n ra đi.

C vài tháng, các ch h n nhau cùng đi thăm ch ng trong tr i. Ph n g i l p nh ng i d y, ph n lo b i xách. Tem phi u đ dành mua ít th t làm ru c s , bánh mì s y khô...

*Th ng nh trôi qua r ng Tr i Mát.
Bu n trông đ ng l i tr ng L ng S n.
Chi c chn đ m lòng hiu qu nh.
Khoai s n v a no d héo hon
(Vi t Trang)*

M t ngày, v th y vui khoe bài th : *khi anh v ...bài th r t đ th ng; ch em trong tr ng chuy n nhau chép. Đó là lúc th y Tr n V n L đ c tr v nhà.*

Ngày x a, Gi Đ o vì không hanh thông trên đ ng ho n l nên đ c th c a Gi Đ o nh ăn đ a mu i l nh, mùi v ch ng nh ng không h p kh u mà có khi l i b chua, r ng b t e n a. (Đ ch Quân T). Nay, th y b r ng bu c vì qu n ch , không công ăn vi c làm, b t l c nhìn v ch y v y m u sinh nh ng th c a th y v n m t mà, ba khen: nghe nh ti ng su i ch y

*Ba m i năm tr c, m t mùa
Ba m i năm , nh , tôi rùng mình, đau
Bác đi r i? bác đi sao?
Tôi không tin, l c trào, t nhiên !
(Tr n V n L)*

Tr i th ng nên th i gian sau, th y đ c đ nh c x ng i. Cu c s ng kinh t ch c ch n ph i h n nhi u so v i Vi t Nam nh ng sao th c a th y l i bu n, ba b o:

Th em vi t sao nh t nh à n c m t.

Và thẹn than phận muộn bèo a vây quanh
(Việt Trang)

Vội mà thẹn thoát đã hơn 30 năm, ở phôi xa, thẹn vẫn luôn khắc khoai:

Ôi Việt Trang ơi nhỡ làm mà.
Sao ngồi ở không nhỡ c chẹn thăm ta ?
(Trần Văn Lữ).

Bên này, ba cũng ngậm ngùi:

Ơi Trần Văn Lữ vẫn thẹn mà
Bớt làm phôi xa trí bèo nhỡ ta

Ba ngồi ở trộm c hiện nhà nhìn vịn qua trộm ng Trần Bình Trộm, tìm ngôi nhà gỗ màu xanh. Dồn
dà tộm nhìn c a ba b che khuất b i nhộm tòa nhà cao tộm và b c c p dài đi vào trộm ng đ n
nhà thẹn cũng nhỡ i. Dalat đ i thay nhộm ng v i ba v n

Mọt ngày v n đ i ngàn năm v n ch
(Việt Trang)

mong ngày thẹn v thăm:

Ơi gian nhà cũ t n bên kia.
Ngóng mọt ng i thân hơn tr v
(Việt Trang)

Bác Trí p à, Bác hãy quên
Tôi đi xa làm, còn trên x ng i
Bác đi, nhang đ t cho trí i
Tôi tay b m m t, nhỡ r i... có quên?
(Trần Văn Lữ)

Như vậy bạn là như vậy quá khố hãi hùng, tui tắm: thối gian hốc tộp gian khó nôi rờng thiêng nồm c
đờc; thối kờ bao cộp trời buốc con ngườ i vào miêng cồm manh áo bẻng chờ đờ tem phiêu, thối
gian quố n chờ ăn cồm nhà vắc tù và làm mồm ng rãnh thối y lờ i....

Bối vối y nên thối y nhờ rờ i lờ i cồm quên. Quên rờ i lờ i nhờ . Nhờ hình ỏ nh ngườ i bẻn già cồm tri đờ m
đờ m, cân nhờ c dùng tờ thối tinh tờ trong tờ ng câu thối . Ngườ i bẻn cồm i vô ỏ u, cồm bút ký ngang
bài thối . Giờ bẻn không còn. Đau lòng. Đành thôi.

*Vội t cho ngườ i bẻ c thối riêng
Gờ i đờ, ai nhờ n, tôi bẻn xẻ thối!
Còn nhau, cuố i bẻn đờ u trờ i
Mọt nhau trong cái tuyờ t vờ i Âm Đờ ng
(Trọn Vẹn Lạ)*

Thối cồm a thối y chốc ba đờ nhờ n. Ba cồm i hiờ n hòa vờ i chiốc rằng cồm i:

*Xin chào tờ t cồm tôi đờ.
Nghĩ mình thân phờ n chim di mọt đờ i.
Mây trờ i nhờ sóng nờ i trôi. .
Gió tha thối t mải nhờ lờ i tờ ly.
(Vội t Trang).*

Và ba nhờ n vờ i thối y:

*Đờ u mai này trờ i đờ t có làm thỉnh
Thối em vờ n làm thối cho ngườ i đờ c
(Vội t Trang)*

PHẠM MAI HOÀNG

24.12.2017